

Bronisław Sitek

Prawo do życia a jakość życia w wielokulturowej Europie : V Międzynarodowa Konferencja Praw Człowieka, Olsztyn, 30-31 maja 2005

Studia Prawnoustrojowe nr 4, 139-142

2005

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Prawo do życia a jakość życia w wielokulturowej Europie.

V Międzynarodowa Konferencja Praw Człowieka
Olsztyn, 30–31 maja 2005

Badania naukowe i nowo rozwijające się nurty filozoficzne, mające nierzadko swoje ekonomiczne podłoże, rodzą konieczność przeprowadzenia interdyscyplinarnej dyskusji nad fundamentalnymi prawami człowieka, do których niewątpliwie należy prawo do życia i jakość życia. Dlatego w tak poważnej dyspucie wzięli udział przedstawiciele różnych dyscyplin naukowych: prawnicy, lekarze, ekonomiści, politolodzy, demografowie, teolodzy, kanoniści i inni, których nie sposób wyliczyć.

To interdyscyplinarne podejście do kwestii fundamentalnych praw człowieka ma już pięcioletnią tradycję. Głównym pomysłodawcą i inicjatorem tych spotkań jest Wydział Prawa i Administracji w Olsztynie, który od trzech lat współorganizuje takie konferencje z Wydziałem Prawa Uniwersytetu w Bari. Od 2005 r. do współpracy włączył się Instytut Nauk Politycznych UWM, a także CIRCEOS, Stowarzyszenie Uniwersytetów Europy Środkowo-Wschodniej, które zrzesza ponad 40 uczelni wyższych.

Oprócz licznej grupy z Polski i z Włoch, w V konferencji udział wzięli przedstawiciele uniwersytetów z Skopie (Macedonia), Sum (Ukraina) i Walencji (Hiszpania). Polskie ośrodki akademickie reprezentowali naukowcy z Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Zielonogórskiego, Uniwersytetu Rzeszowskiego, Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytetu Opolskiego, Uniwersytetu Wrocławskiego, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Politechniki Rzeszowskiej, Uniwersytetu Gdańskiego, Uniwersytetu Białostockiego, Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Olsztynie, Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide de Gasperi w Józefowie, Akademii Ekonomicznej w Katowicach, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Akademii Medycznej w Warszawie, Akademii Bydgoskiej i Akademii Świętokrzyskiej.

Konferencję otworzył Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UWM w Olsztynie oraz G. Dammacco z Uniwersytetu w Bari. Głos zabrali m.in.

M. Vari, były wiceprzewodniczący Trybunału Konstytucyjnego Włoch, ks. dr Tadeusz Płoski, biskup polowy Wojska Polskiego.

Na pierwszym posiedzeniu plenarnym głos zabrali profesorowie T. Jasudowicz, T. Tołłoczko, A. Loiodice i R. Rodio. W tej części konferencji poruszane były takie zagadnienia, jak rekonstrukcja koncepcji międzynarodowo chronionego prawa do życia, regulacja medycznie wspomaganey prokreacji, ochrona życia a konstytucjonalizm państw kultury romańskiej i ukryte oblicza medycyny.

Na drugim posiedzeniu plenarnym głos zabrali profesorowie M. Królikowska-Olczak, A. Kurzynowski, R. Tokarczyk, J. Kasprzak, B. Jastrzębski, dr J. Piszczek oraz V. Zaccaro, P. Logroscino, M. Carducci z Bari i Lecce. Przedmiotem tej części obrad były takie tematy, jak prawo do zdrowia w procesie integracji europejskiej, prawo do życia i jakość życia jako fundamenty biojursprudencji, prawo jednostki do dobrej administracji na przykładzie fińskiego postępowania administracyjnego, prawa pacjenta jako wyraz gwarancji normatywnych jakości życia człowieka, prawa i wolności obywatelskie a prawo karne islamu.

Po obiedzie odbyły się cztery spotkania panelowe. Pierwsze poświęcono tematowi „Początek i kres życia ludzkiego”. Głos w tym panelu zabrali profesorowie B. Młodziejowski, R. Szytchmiller i Marian Machinek z UWM w Olsztynie, dr J. Haberko z UAM w Poznaniu oraz profesorowie F. Bellino, I. Lagrotta z Bari. Poruszane tematy to: zagadnienie moralnego statusu ludzkiego embrionu, ochrona prawa do życia dziecka poczętego, życie człowieka a testament biologiczny, kryminalistyczne i sądowo-medyczne aspekty prawa do życia – problematyka aborcyjna, prawo do życia i eutanazja we włoskim porządku konstytucyjnym: zasady i wartości, granice dozwolonej przez prawo ingerencji człowieka w naturę ludzkiej prokreacji – porównanie ustawodawstwa włoskiego i polskiego.

Drugi panel dotyczył kwestii „Bezpieczeństwo a jakość życia”. Wzięli w nim udział profesorowie: W. Pływaczewski, J. Czerniakiewicz, W. Hładkiewicz, G. Patronu i P. Stefani. Poruszane zagadnienia to: prawo człowieka do bezpieczeństwa, bezpieczeństwo żywnościowe a jakość życia, współczesny terrorizm a ochrona światowego dziedzictwa kultury, jakość życia w okresie wojny i pokoju, krótki komentarz do prawa do bezpieczeństwa i pokoju.

W trzecim panelu pt. „Jakość życia a mniejszości narodowe w Europie” głos zabrali profesorowie R. Przybyszewski, B. Nitsche, E. Passaro oraz R. Santoro z Włoch. Poruszane tematy to: współczesne konflikty determinantą jakości życia jednostek i społeczeństwa, Polska wobec włączania mniejszości narodowych i etnicznych do społeczeństw obywatelskich jednoczącej się Europy, życie a zdrowie osoby – współczesne trendy w ustawodawstwie i doktrynie cywilistycznej włoskiej, Polacy w wielokulturowym Berlinie po upadku Muru Berlińskiego, mniejszości i obywatelstwo europejskie, mniejszości seksualne – tolerancja a uwarunkowania kulturowe w Polsce.

Ostatni panel pierwszego dnia dotyczył jakości życia w wielokulturowej Europie. Na ten temat wypowiedzieli się profesorowie: A. Gjurginova z Macedonii, Z. Strzelecki, B. Sitek, T. Leyk-Astramowicz, J. Banach-Gutierrez, J. Zieliński, K. Atamańczuk z Polski, B. De Leo, M. Vari z Włoch i V.I. Ladyka z Ukrainy. Poruszane zagadnienia to: kultura życia w społeczeństwie macedońskim, założenia polityki ludnościowej, prawa dziecka do życia a jakość życia dziecka, prawa człowieka a jakość życia, polityka Unii Europejskiej w zakresie ochrony praw człowieka, relatywność pojęcia jakości życia i prawa do życia.

Drugiego dnia odbyły się dwa panele i jedno posiedzenie plenarne. Obrady pierwszego panelu koncentrowały się na temacie „Środowisko naturalne a jakość życia”. Głos zabrali: J. Białocerkiewicz, A. Bonar, W. Brzęk, E. Zębek, B. Bombała, U. Szymańska, M. Carducci i G. Dammacco. Poruszane problemy to: stosunek do zwierząt – nowy paradygmat w Europie, ochrona środowiska w systemie włoskim i europejskim, reglamentacyjna funkcja prawa ochrony środowiska w procesie jego użytkowania a bezpieczeństwo ekologiczne jednostki, ochrona środowiska i autonomia stworzenia, prawo do życia w środowisku wolnym od zagrożeń biologicznych i radiacyjnych w świetle prawa UE i prawa polskiego, prawo człowieka do czystego powietrza na tle regulacji prawnych, wpływ czynników strukturalnych na jakość życia obywateli Europy i prawa człowieka do korzystania z wody na tle regulacji prawnych.

Drugi panel dotyczył społecznych uwarunkowań jakości życia. Głos zabrali: T. Guz, A. Sylwestrzak, J. Knap, A. Organiściak-Krzykowska, Z. Kobylińska, D. Fuchs, Z. Migus-Bębnowicz, P. Krajewski, B. Puczkowski, Z. Kunicki, B. Kuśmierczyk z Polski, M. Dionigi, E. Straziuso z Włoch i J.R. Perez Salom z Hiszpanii. Poruszane zagadnienia to: Hegel a prawa człowieka, konstytucyjna zasada sprawiedliwości w świetle doktryn politycznych, prawa chorego a jakość życia, świat wobec epidemii – od leku do skoordynowanego działania, regionalne uwarunkowania jakości życia, drogi i bezdroża tolerancji, aspekty historycznoprawne relacji między lekarzem i pacjentem, uprawnienia ubezpieczonego oraz uposażonego w świetle nowelizacji przepisów o umowie ubezpieczenia jako przykład ustawowych gwarancji jakości życia w prawie polskim, problematyka ochrony życia w kontekście filozoficznym, społeczno-kulturalne uwarunkowania eutanazji, religia prawem człowieka, komunikacja interpersonalna a jakość życia jednostki i grupy, prawo do pracy w kontekście potrzeb rozwojowych człowieka.

Konferencja zakończyła się sesją plenarną poświęconą prawom człowieka w nauczaniu Papieża Jana Pawła II. Głos zabrali profesorowie B. Sitek i F. Lempa oraz M. Vari, A. Loiodice i M.L. Logiaco. W wystąpieniach akcentowano wkład zmarłego Papieża w rozwój i propagowanie praw człowieka, zwłaszcza w zakresie prawa do życia oraz godności życia. Konferencja została podsumowana przez B. Sitka, który podkreślił konieczność pro-

wadzenia badań interdyscyplinarnych nad prawami człowieka. Dobór referentów potwierdził bowiem, że prawa człowieka nie są kategorią norm etycznych, nad którymi mogą dyskutować jedynie etycy, filozofowie czy teolodzy, lecz stanowią istotny wyznacznik zachowań w wielu dziedzinach życia społecznego. Dlatego też do dyskusji nad prawami człowieka powinni włączyć się również przedstawiciele innych dyscyplin naukowych, łącznie z naukami eksperymentalnymi czy technicznymi. Treść praw człowieka, wskutek znaczącego postępu naukowego i rozwoju stosunków społecznych i ekonomicznych, ulega ciągłej ewolucji, co stanowi dodatkowy impuls do podejmowania nowych badań naukowych, również z różnych ideologicznie punktów widzenia. Największy jednak wpływ na kształt praw człowieka ma współczesna ekonomia nastawiona na zysk i maksymalizację zysku. W tej perspektywie rodzi się też pytanie o wartość życia i wartość jakości życia.

Uczestnicy konferencji zostali podjęci przez prezydenta Olsztyna Czesława Makowskiego uroczystą kolacją na zamku w Olsztynie. Konferencja została bardzo dobrze przygotowana, a jej przebieg był zgodny z wcześniej przygotowanym programem. Mogła się odbyć dzięki ogromnemu wsparciu Rektora UWM prof. R. Góreckiego i Rektora Uniwersytetu w Bari prof. G. Girone, którzy jednocześnie roztoczyli nad konferencją patronat honorowy.

Bronisław Sitek